

SVAR TIL

/ SANNE KJÆR NATURSTYRELSEN

Man skal altid være høflig, når staten "nedlader" sig til at føre en debat med folket omkring sig, således som styrelsens har gjort på de foregående sider. Det hensyn vil vi naturligvis udvise. Men det bør ikke blokere for en replik til artiklens indhold, som jeg som planlægningsarkitekt finder lidt besynderlig.

Sigtet med artiklen synes at være at tale planloven (og dermed planlægningen i Danmark og måske især statens egen planlægning) op i folks bevidsthed, således at alt ikke er så slemt endda. Det indtryk er BYPLAN jo med til at nedbryde år efter år med sine kritiske bemærkninger om dette og hint. Men når BYPLAN er så kritisk kunne det også være fordi, kritikken har lidt på sig og fordi opgaverne synes at hobe sig op foran plansystemet? Og efterhånden er også andre røster ude efter selvsamme landsplanlægning.

Naturstyrelsens artikel er lidt svær at få hold på, fordi den beskæftiger sig med lidt af hvert fra helt overordnede statslige synspunkter, via den kommunale planlægning og helt ned i materien om lokalplaners præcision og fleksibilitet. Men nogle hovedsynspunkter synes at være særligt meningsbærende.

Skal man tage essensen af Naturstyrelsens artikel er det, at den plæderer for planloven, den fortæller

at den statslige planlægning står stærkere end i mange år, og at man har nogle kerneområder/temaer at beskytte, noget som man manuducerer kommunerne i ved den statslige visitationsrunde om kommuneplan '13. Kort sagt er styrelsen ganske godt tilfreds med sig selv, hvis man læser indenad. Sidder man ikke i Haraldsgade, er det måske sværere at genkende dette billede af en stærk landsplanlægning.

Planlovens fortræffelighed?

Det er ikke et fremmed synspunkt, at planloven skulle være fortræffelig. Det, der efter Naturstyrelsens mening skulle udmærke den særligt, er at den tager vare på kysten, på grænsen mellem by og land, på værdifulde landskaber, på detailhandlen i bymidterne og på en balanceret arealudvikling. Men ...

Om kystplanlægningen kan man sige, at den stort set ikke eksisterer, bortset fra den 3 km brede demarkationslinje, som nok holder byggeaktiviteten på afstand, men til gengæld også misbruger den fremmeste danske landskabskvalitet: At kunne opholde sig, bo og arbejde tæt ved vandet. Ingen siger, at vi skal bebygge alle 7000 km kyst, men det har ikke meget med god planlægning at gøre, blot at henvise folks aktiviteter til baglandet helt

konsekvent. Det er skyttegravskrig. Det er mangel på stedssans. Det er simpelthen dårlig planlægning, og det får kun hr. og fru Danmark til at rynke på næsen af planlægning. Her kører staten en slags "bulgarsk planlægning", som er way back. Det er modernismens planlægning fra '60'erne, der sidder fast. Det er en juridisk, formel mere end en planlægningsmæssig tilgang. Jeg ved godt, at vor nuværende miljøminister senest ved et nytligt samråd i Folketingets miljøudvalg (primo december) gang på gang pointerer, at reglerne skal være ens for alle. Men det skyldes, at hun af Naturstyrelsen har fået det indtryk, at planlægning er rigide regler og ikke tænksomhed ude i landskabet - set og vurderet konkret.

Om grænsen mellem by og land, skal staten roses for at holde fast på byzone-reglen. Muligvis kan den tilskrives, at vort by/landskabsbillede ikke ligner f.eks. Hollands, selv om andre forhold også kan være medvirkende. Men analyserer man en serie luftfotos fra 1985, 1995 og 2005, så vil både Sanne Kjær og Naturstyrelsen kunne forvisse sig om, at det står langt ringere til med den skarpe kant mellem by og land. Det skyldes både regionplanernes tilbagetrækning fra byernes planlægning fra 1992 og den generelle højkonjunktur fra slut-90'erne. By-landzone-reglen er på sin plads, men dens virke i praksis er mindre glamourøs.

Detailhandlens reglement har fået mange hug i årevis – og sagen er ej heller nem. Men her er det for allerførste gang staten, som er gået i front med planlægningen. Ganske vist er det blevet til en større talbehandling, men reglerne har trænret en detailhandelsudvikling, som i hvert fald indtil videre ikke har givet os svenske tilstande. Måske bliver det alligevel en kamp mod overmagten, men det er forsøgt. Dette er statens klareste planlægningsinitiativ igennem mange år.

Omkring arealressourcer og påholdenhed i kommunernes arealplanlægning er der vist ikke så meget at bryste sig af. Med en erhvervsrummelighed, der rækker flere årtier frem, med en fortsat forstadsudbygning, der hvert år indlemmer et areal på størrelse med Sønderborg, med parcelhus-landskaber der har en tæthed på 4-5 bo/ha (Tankefuld, Kildebjerg/Ry, Hornshøj/Holstebro), med vejprojekter, der placeres aht. det politiske ligemageri mellem øst og vest-Danmark og ikke ud fra trafikintensitet, med en storstilet plan om landbaserede og kystnære vindmøller, som ikke kan finde fodfæste og som karambolerer med det turistbesøgte og autentiske landskab og med 160.000 tomme boliger landet over - så er der i hvert fald nogle eksempler på, at det ikke kun er naturressourcerne, der er i fokus. Naturen må som oftest vige for *"fremskridtet"*.

De statslige interesser

Jeg vil på ingen måde benægte, at Naturstyrelsen gør sig umage, både igennem den generelle og den specifikke landsplanlægning. Men det er ikke omfanget af planlægning der er interessant, det er kvaliteten. De senere års planredegørelser

er vel ikke noget at bryste sig af og *"de statslige interesser 2013"* er mere en huskeliste til kommunerne over, hvor de kan lede efter forskellige regler om stort og småt, regler, udsagn og anbefalinger, som mange kommunale planlæggere er sig fuldt ud bevidst. Men landsplanlægningen kan ikke klare sig med skrivebordsregler. Der står uendelig lidt om hvordan det fysiske, rumlige og funktionelle danmarksbillede skal formes.

Når fysikken træder så meget i baggrunden hos styrelse, og den i stedet taler for det "strategiske" kan man lidt ondsindet godt få mistanke om, den både over for kommunerne og andre interesser i planlægningsspillet faktisk ikke rigtig har noget bud på fremtiden.

Når det i omverdenens øjne står mindre godt til med landsplanlægningen er det fordi, der er mangt og meget som kræver konkret stillingtagen og ikke klares med ord alene.

At landet har 160.000 tomme boliger samt hertil mange tomme landejendomme,

At landet har et umådeligt overskud af erhvervsarealer og rummelighed i eksisterende bygninger, noget der måske kun bliver værre,

At landet til stadighed lægger areal ud til erhverv langs motorveje

At landet har en kyststrækning og tillige nogle naturbeskyttelseslinier, der ikke gavner landskabet, men mest stopper for fremme af arkitektonisk kvalitet,

At landet planlægger for letbaner flere steder, hvor vi taler om få tusinder passagerer og korte afstande,

At sommerhus-landet år for år får flere fastboende et sted, hvor det ikke var hensigten,

At landet har et indlysende dilemma mellem natur, turisme og vindkraft at tage stilling til,

At landet med sine mange småbyer på måske 5-10.000 indbyggere har et strukturelt problem, som betyder at man skal til at se sig om efter en ny mening med disse pletter på landkortet, og

At landet på det formelle plan har en regional udviklingsplan, en planstrategi, en kommuneplan og lokalplaner, som tiden helt er ved at løbe fra,

Man kunne håbe på, at både forskning og eksempelprojekter kom nogle af disse planlægningsproblemer i møde, men det er der ikke så meget der tyder på. Det er fint, at styrelsen (som i gamle dage hos den kommitterede) har visitationsrunder ude i landet, men det er kun fint, hvis den gode styrelse kan levere et fagligt input, der ikke kun bygger på teoretiske linjer i landskabet. Først når hands-on-kulturen igen vinder indpas i styrelsen, får man tillid til den og landsplanlægningen vil vinde tabt terræn til bage. Det er vi nok flere, der ser frem til, kunne jeg forestille mig. ■

Dennis Lund